

ב"ה

פרשת בשלח

ותקח מרים

שמות טו, כ.

מדוע דווקא פרשת בשלח נקראת שבת שירה

יום השבת קודש זה (שעכשיו נמצאים במוצאי שבת) נקרא בשם "שבת שירה", כיון שבפרשה מדובר אודות ענין השירה - שירת משה ובני ישראל. ובפרט שגם בהפטרה מדובר אודות ענין השירה - "ותשר דבורה"¹ (וגם לפי הנוסח שלנו שמתחילים ההפטרה מ"ודבורה אשה נביאה אשת לפידות גו"², הרי סיום ועיקר הענין הוא "ותשר דבורה", וזוהי השייכות לפרשה).

אך עדיין אינו מובן: הרי ישנם עוד פרשיות שבהם ישנו ענין של שירה, ואם כן, היו צריכים לקרואם "שבת שירה".

ולדוגמא - כפי שמביא רש"י מה שכתוב בפרשת חוקת³ "אז ישיר ישראל עלי באר ענו לה". אבל כאן אין הקושיא גדולה כל כך, כיון ששירת הבאר תופסת רק מקום קטן בכמות בכללות הפרשה, שיש בה כמה וכמה ענינים נוספים;

אבל הקושיא היא מפרשת האזינו - שנקראת בשם "שירה", כלשון הכתוב⁴: "השירה הזאת עד תומם", ואדרבה: שירת האזינו תופסת מקום בערך כל הפרשה יותר משירת "אז ישיר" בפרשת בשלח.

וגם מצד ההפטרה - הנה בפרשת האזינו מפטירים לפי כל הנוסחאות ב"שירת דוד" בלבד, ואין נוסחא שבה מתחילים בפסוקים שלפני זה או מסיימים בפסוקים שלאחרי זה, כמו בפרשת בשלח, שיש נוסחאות (וכן הוא נוסח חב"ד) שמתחילים מ"ודבורה אשה נביאה גו".

¹ o' שופטים ה, א.

² שם ד, ד.

³ כא, יז.

⁴ o' פ וילך. וראה האזינו לב, מד.

וכיון שכן, היה מתאים עיקר השם "שבת שירה" לשבת פרשת האזינו, ואולי גם לפרשת בשלח; ובפועל רואים שדוקא פרשת בשלח נקראת "שבת שירה", ולא פרשת האזינו?

ואחד הביאורים בזה: על פי המבואר בהשיחה הידועה⁵ בנוגע להפטרה של פרשת בשלח - שאינה בשירה של זָכָר, כמו ההפטרה של פרשת האזינו ב"שירת דוד", אלא דוקא בשירה של אִשָּׁה - "ותשר דבורה" (בהמשך לשירת מרים - "תקח מרים גו' ותצאן כל הנשים אחריה גו' ותען להם מרים שירו לה' גו'")⁶.

ומקשרים זאת עם מאמר רבותינו ז"ל⁷ "בשכר נשים צדקניות שהיו באותו הדור נגאלו ישראל ממצרים", ובהתאם לכך, הנה בהפטרה, הקשורה עם זמן הגלות, מדובר אודות הענין העיקרי שעל ידו יוצאים מהגלות - הנהגת נשי ישראל הצדקניות, כדאיתא במדרש⁸ שגם הגאולה העתידה תהיה קשורה עם הנהגת נשי ישראל הצדקניות.

ולכן, גם בפרשיות התורה, ההדגשה ד"שבת פרשת שירה" היא בנוגע לפרשת בשלח דוקא, שבה ישנה שירת הנשים, הן בפרשה - שירת מרים, והן בהפטרה - שירת דבורה.

וכיון שהתורה היא הקדמה למעשה בפועל, הרי מובן, שכאשר לומדים בתורה אודות החשיבות של שירת מרים ושירת דבורה, הרי זו הוראה שיש להדגיש עוד הפעם ובתוקף יותר את הזכות והאחריות שמוטלת על הנשים הצדקניות שבדור, ובאופן ש"ותצאן כל הנשים אחריה" - שכל הנשים ובנות ילכו בעקבותיהן (אם הן רק ידברו בדרכי נועם, אבל בתקיפות הדרושה), וכולן יחד יאמרו "שירו לה' כי גאה גאה",

ובמילא יומשך גם בהנהגה היום-יומית - הן בהנהגה שלהן, והן בהנהגת הבית - שתהיה כפי רצונו של הקב"ה, דכיון שהקב"ה "גאה גאה", "אתגאי על גותניא"⁹ [שהוא מתגאה על כל גאים], הרי אין להתחשב בשום דבר, לפי שהקב"ה הוא למעלה מכולם.

וענין זה יפעל להמשיך את הגאולה מכמו שהיא בתורה שתבוא לידי פועל ממש.

קטע משיחת מוצש"ק פ' בשלח, י"א שבט, רשימת השומעים בלתי מוגה.

תו"מ ה'תשל"א חוברת ד' ע' 86.

⁵ שיחת אחש"פ תרח"ץ - י"ל בליקוט לח (נדפס בלקו"ד ח"ד תרצה, א ואילך, ולאח"כ בסה"ש תרח"ץ ע' 277 ואילך). וראה גם שיחת יו"ד שבט תשכ"ט סנ"ה ואילך (תו"מ חנ"ה ע' 227 ואילך). וש"נ.
⁶ בשלח טו, כ-כא.
⁷ סוטה יא, ריש ע"ב.
⁸ ראה יל"ש רות רמז תרו בסופו (ממדרש זוטא רות).
⁹ ת"א עה"פ.

פרויקט זו נוסד בימי השבעה לזכרון ולע"נ הרב גבריאל נח וזוגתו רבקה הי"ד
- שלוחי כ"ק אדמו"ר במומבאי, אינדיא

נדפס ומופץ ע"י הרה"ת ר' שלמה לרר ומשפחתו שיחיו
שלמה נחמ"ה, צביה זלאטע רייזל, שמואל, מנחם מענדל, ישראל אריה לייב, יוסף יצחק,
שניאור זלמן, חיה מושקא, אברהם דוד, אהרן, חנה